

ANYKŠTA

<http://www.anyksta.lt>

LAIKRAŠTIS ANYKŠČIŲ KRAŠTO VISUOMENEI 6/9297

Premjeras dažnai susitinka su Dariumi Gudeliu

2 psl.

Žurnalistų darbą siekiama paversti grožinių kūrinių rašymu

Juozas RATAUTAS, anykštėnas: „Ne žurnalistai kalti dėl blogybių gyvenime, o tie, kas turi pareigą ir įgaliojimus spręsti“.

3 psl.

Nuo paukščių lizdų iki bažnyčios stogo

8 psl.

šiuipinys

Patikra. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento pareigūnai baigė prevencinę Lietuvoje esančių pabėgimo kambarių patikrą, kuri parodė, kad jų priešgaisrinė būklė yra nebloga. Anykščiuose veikia du pabėgimų kambariai. Vienas iš jų - avarinės būklės buvusiam Anykščių rajono policijos komisariato pastate J.Biliūno gatvėje.

Poilsis. Šią savaitę Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas Ramūnas Blazarėnas darbą derins su poilsiu - atostogaus antradienį, o po to - penktadienį.

Jubiliejus. Ateinantį penktadienį Anykščių rajono savivaldybės vadovai dalyvaus prisiminimų popietėje „Taip tikrai buvo“ ir sveikins buvusį Anykščių rajono Vykdomojo komiteto pirmininką Albertą Budavičių 90-ėčio proga. A.Budavičius Anykščių rajono Vykdomojo komiteto pirmininku dirbo 1975 – 1989 metais.

Rinkimai. Anykščių Jono Biliūno gimnazija išsirinko naują prezidentą. Surinkusi 117 balsų ir aplenkusi dar keturis pretendentes, gimnazijos prezidente išrinkta Žiedė Ovsuikaitė. Ž.Ovsuikaitė yra Anykščių kūno kultūros ir sporto centro direktoriaus Žilvino Ovsiuoko dukra.

Anšlagas. Praėjusį šeštadienį „Bangenyje“ apsilankę lankytojai pasakojo, kad norint patekti į baseiną, teko laukti ilgose eilėse šalia bilietų kasos, trūko laisvų persirengimo spintelių. Dėl didelio lankytojų antplūdžio buvo problematiška rasti vietų pirtyse ar sūkurinėse voniose.

Viktorina. Mokytoja Vilma Žvybienė „Anykštai“ pranešė, kad sausio 18 dieną Troškūnų Kazio Inčiūros gimnazijos pagalbos mokiniui specialistų metodinė grupė organizavo viktoriną „Pasakų lobynuose“. Plačiau – anyksta.lt

Kopijuojame. Vienos kopijos iki A 4 formato kaina 15 ct.

Šiais metais jau sumedžioti du vilkai

Sausis tik įpusėjo, o Anykščių rajono medžiotojai jau nušovė du vilkus. Vieną jų sumedžiojo Troškūnų medžiotojų būreliui priklausančiam Remigijus Aviža, kitą Baltušavos miške, netoli Skiemonių, nušovė anykštėnas Tomas Gudonis.

Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos Anykščių skyriaus valdybos pirmininkas, medžioklės žinovas Rimantas Pečkus sako: „Vilkų medžioklės sezonas skaičiuojamas nuo spalio vidurio iki balandžio. Spalį buvo nušauti du vilkai, o lapkritį – dar vienas“.

Šį medžioklės sezoną, kuris tęsiasi nuo spalio vidurio iki balandžio, Anykščių rajone jau nušauti penki vilkai.

„Buves aplinkos ministras Kęstutis Navickas rudenį pasirašė įstatymą, kuriuo 2018-2019 metų medžioklės sezonui leido sumedžioti 60 vilkų ir, pasakysiu savais žodžiais, dar 50 paliko „rezerve“,

jeigu reikės. Todėl sakyti, kad dabartinis laikinai ministro pareigas einantis Žygimantas Vaičiūnas leido – tarsi suteikė malonę – sumedžioti papildomus 50 vilkų, nėra labai tikslu. Jie kaip ir buvo nu-

matyti pirminiame įstatyme. Noriu pabrėžti, kad šie 50 vilkų leidžiama sumedžioti tik tose 22 savivaldybėse, kur nustatyta, jog vilkai pridaro daugiausia žalos. Tarp šių savivaldybių yra ir Anykščių savivaldybė“, – kalbėjo R. Pečkus.

Pasak jo, skaičiuojama, kad Lietuvoje yra apie 1000 vilkų. „Tai – labai didelė populiacija. Tik šiemet, po ilgų kalbų, konsultacijų, leista sumedžioti 110 vilkų. Iki tol buvo leidžiama sumedžioti po 60 šių plėsrūnų per medžioklės sezoną. Net ir 110 yra labai mažai. Mano nuomone, sezono kvota turėtų būti bent 200 vilkų. Jų populiacija nemažėja, net seniau, kai pats pradėjau medžioti, o tai buvo prieš kokius 30 metų, vilkų medžioklė buvo leidžiama ištisus metus, ir tai niekas nepasikeitė – jų populiacija nesumažėjo“, – sakė R. Pečkus.

Paklaustas, ar vilkas yra lengvai sumedžiojamas gyvūnas, R. Pečkus sakė: „Tikriausiai važiuojant automobiliu ne kartą teko matyti stirnas. O vilką ar kada matėt? Tai ir yra atsakymas – vilkai vengia žmonių, nebent būtų sužeisti, ligoti ar pasiuė. Juos ir medžiotojams nėra lengva pastebėti bei apsupti. Matyt, ir posakis „gudrus kaip vilkas“ nėra iš piršto laužtas“.

Kol valdininkai ir medžiotojai ginčijais dėl leidžiamų nušauti

Daiva GOŠTAUTAITĖ
daiva.g@anyksta.lt

Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos Anykščių skyriaus valdybos pirmininkas, medžioklės žinovas Rimantas Pečkus mano, kad Lietuvoje kvotos sumedžioti vilkams yra gerokai per mažos.

vilkų kvotų, beveik kas mėnesį Anykščių rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio skyriaus specialistai fiksuoja didžiules vilkų daromas žalas ūkininkams – pilkiai sugeba aveles papjauti net ir laikomas tvartuose.

Anykščių savivaldybės skaidrumas vertinamas vidutiniškai

„Transparency International“ Lietuvos skyrius (TILS) atliko savivaldybių skaidrumo tyrimą. Bendras Anykščių rajono savivaldybės skaidrumas sudaro 74 balus iš 100. Geriausiai – 100 balų – įvertinta rajono Tarybos veikla, blogiausiai – vos 38 balais – informacijos pateikimas apie Savivaldybės darbuotojus, jų funkcijas, pareigybių nuostatus ir pan.

Galima pasidžiaugti, kad Anykščių rajono savivaldybės tarybos skaidrumas yra 100 balų, tačiau iš 60 Lietuvos savivaldybių tik 5 rajonų tarybos įvertintos mažiau nei 100 balų.

Apie darbuotojus – mažiausiai informacijos

Atliekant tyrimą buvo vertinami keli kriterijai – „Darbuotojai“, „Taryba“, „Antikorupcija“, „Įmonės“, „Finansai“, „Pirkimai“, „Dalyvavimas“.

Kiekvienoje minėtoje skiltyje buvo užduodama po kelis klausimus, kurių atsakymai vertinti nuo 0 balų, o tai reiškia, jog apie tai nėra jokios informacijos, iki 1 balo – vadinasi, informacija savivaldybės tinklalapyje nurodoma visa.

4 psl.

Premjeras dažnai susitinka su Dariumi Gudeliu

Premjeras Saulius Skvernelis dažnai susitinka su viešųjų ryšių konsultantu Dariumi Gudeliu, pranešė naujienų portalas 15min. lt. Portalo duomenimis, 2018 metais Vyriausybės kanceliarija D. Gudeliui išrašė mažiausiai 19 leidimų pateikti į rūmus.

D. Gudelis yra komunikacijos agentūros „VIP Viešosios informacijos partneriai“ savininkas ir krepšinio klubo „Rytas“ dalininkas. Per praėjusius Seimo rinkimus jo kompanija turėjo sutartį su Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga, bet po to jokių oficialių sutarčių nesudaryta.

D. Gudelis teigia su S. Skverneliu besidalijantis patirtimi ir žiniomis, bet to neįvardina konsultacijomis: „Apie aktualijas, apie krepšinį, apie „Ryto“ reikalus, apie Regionų krepšinio lygą, apie daug įvairių dalykų. Temos konkrečios ar vienos tikrai nebuvo“.

Pats S. Skvernelis nuo platesnių

komentarų susilaiko ir sako, kad su daug kuo susitinka ir Seime, ir Vyriausybėje.

Anot portalo, D. Gudelio įmonės laimi daug viešųjų pirkimų. Pernai „VIP Viešosios informacijos partnerių“ ir „MIG marketingo idėjų generatoriaus“ bendra laimėtų sutarčių suma siekė daugiau nei 2,5 mln. eurų. Sutartis šios bendrovės sudarė su įvairiomis valstybės institucijomis: Nacionaline mokėjimo agentūra, Žemės ūkio ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Aplinkos ministerija ir kitomis.

-ANYKŠTA

Viešųjų ryšių specialistas Darius Gudelis 2001 – 2004 buvo Anykščių rajono meras. BNS (Juliaus KALINSKO) nuotr.

Iš rajono sumažėjo emigracija į užsienį

Pernai, lyginant su 2017 metais, Anykščių rajone mažėjo deklaravusių gyvenamąją vietą gyventojų skaičius. Vienintelė gera žinia, kad 2018 metais iš rajono sumažėjo emigrantų į užsienį.

Anykščių rajono savivaldybės duomenimis, Anykščių rajone 2018 m. gruodžio 1 d. gyvenamąją

vietą buvo deklaravę 26 144 gyventojai (2017 m. – 26 588). Pernai rajone gyveno 12 482 vyrai ir

13 622 moterys. Į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą buvo įtraukti 135 asmenys.

Pernai į užsienį gyventi ir dirbti išvyko 328 gyventojai. 2017 metais pasirinkusių emigranto duona buvo gerokai daugiau – 536. Daugiausia gyventojų išvyko į Jungti-

nę Karalystę – 131, Norvegiją – 61, Airiją – 34, Vokietiją – 26, Daniją – 16, Nyderlandus – 11, Švediją – 11 ir Ispaniją – 3. Net 68 proc.

Išvykusiųjų į užsienį amžius – nuo 20 iki 45 metų.

-ANYKŠTA

Klemenso Kairio atmintis....

Sausio 18- tos vakarą Anykščių Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių bibliotekos salėje sutikome Skirmanto Valento knygą apie anykštėną, poetą, kun. Klemenšą Kairį „Net jeigu ir angelas...“ bei Ingos Liepaitės ir Pauliaus Subačiaus parengtą faksimilinį Jono Mačiulio - Maironio sveikinimo Antanui Baranauskui leidinį.

Profesorius - profesoriui... Garsūs lietuvių literatūros tyrinėtojai Skirmantas Valentas ir Paulius Subačius.

Anykštėnų poezijos ir tarmės gerbėjas bei tyrinėtojas, Šiaulių universiteto profesorius Skirmantas Valentas pažįstamas iš nuostabių kalbotyros ir garsų atgavimimo darbų tyrinėjant „Anykščių šilėlių“.

Profesorius kalbėjo apie senuosius raštus aukštaičių tarme, kun. K. Kairio (1836 - 1864) gyvenimą, jo mokslus, bičiulystę su poetu A. Baranausku, kitais to meto švietuliais, lietuviškos dvasios žadintojais. Priminė jų studijų metus Sankt Peterburgo dvasinėje akademijoje, ne tik uolų mokymąsi bet ir aukštosios kultūros pažinimą lankantis šio miesto kultūros židiniuose. Pasako-

jo ir apie jaunojo kunigo K. Kairio pirmąją vos trijų mėnesių tarnystę Rokiškyje, o po to jau kapeliono darbą Kauno gimnazijoje. Po 1863 m. sukilimo pralaimėjimo caro valdžia ieškojo valdžiai pavojingų. Kun. K. Kairys buvo apkaltintas dėl laiškuose ir paskaitose išreikštų minčių. Ypač užkliuvo vienoje paskaitoje pasakytas sakinytis, kad iš visų jėgų turime priešintis caro nurodymams, kurie prieštarauja tikėjimui: „Jeigu Caras liepia ką nors priešinga mūsų religijai, mes turime tam priešintis su didžiausiu pasipiktinimu“.

Kalbėdamas apie pavyzdinę ir pagarbų caro tardytojų darbą, K.

Raimondas GUOBIS

Kairys pabrėžė, kad buvo civilizuo- tai klausinėjama, o jis atsakinėjo be jokių išsisukinėjimų, tiesiai, surašė, išvėlęs klaidai, tardytojai leido protokole pataisyti. Pakako mėnesio ir byla buvo baigta - teismas nusprendė K. Kairį išstremti.

Knygoje galima susipažinti su visais rusiškai - lietuviškai pateiktais tardymo protokolais bei kitais bylos dokumentais. Birželyje suimtas, Kairys jau liepos mėnesį iškeliavo į tremties vietą - prie Uralo kalnų prigludusį Verchoturės miestelį. Daugiau negu 2700 kilometrų per Žemutinį Naugardą, Permę, beveik iki pačios Tiumenės. Knygos autorius pabandė rekonstruoti tų metų Šv. Kalėdas, tremtyje vykusias pamaldas, kuriose galėjo dalyvauti apie penkios dešimtys žmonių: tiek tame mieste tuomet gyveno tremtiniai. Sąlygos, matyt, nebuvo labai blogos, juk tremtiniais caro valdžia mokėjo pinigais - duonai, pragyvenimui. Mirtis kunigą K. Kairį ištiko, matyt, netikėtai - dėl komplikacijų. Mirties liudijime rašoma, kad 28 metų anykštėną 1864 m. gegužės 16 - ają pakirto karštligė.

Kunigo liturginių reikmenų - kryžiaus, žvakidžių sugrįžimas į Lietuvą - joks ne stebuklas, juk tarp tremtinių buvo turtingų žmonių, kurie ir pasirūpino, kad kankinio relikvijos sugrįžtų į tėvynę, pasiektų gimines, o iš jų sugrįžtų į Anykščių lobyną prie A. Baranausko klėtelės veikiančiame muziejuje.

Paskojamoje istorijoje skambėjo mintis, kad Rusija, paėmus valdžią bolševikams, krito keliais švietmečiais žemyn, tardytojai buvo kelis kartus žiauresni negu prie caro, o jei iš Rytų čia ateitų dar kartą, matyt,

būtų dar žiauriau...

Ekране sukosi senųjų tekstų fragmentai, fotografijos, šiek tiek laiko buvo skirta ir antrajam leidiniui, Jono Mačiulio, būsimojai Maironio, poetui ir vyskupui A. Baranauskui dedikuoto teksto - poemos „Lietuva“ rankraščio faksimiliniam leidimui.

Paulius Subačius pažymėjo, kad visas tekstas spausdinamas pirmą kartą, jei ir buvo iki tol spausdintas, tai tik atskiros dalys. Tame nemėnka sueiliavime daugybė motyvų, kurie vėliau buvo išplėtoti ir tapo atskirais eilėraščiais. Juk yra ir apie mūsų laukus, slėnius, yra apie Nevėžį, kuris vagą, nors dar negilia, vagoja...

Buvo pažymėta, kad Maironis poezijos tobulumo pasiekė metų metais ją taisydamas, šlifuojuamas, o A. Baranauskas buvo nepalyginamai gablesnis: jam tiesiog buvo duota Dievo tobulai kalbėti ir tobulai eiliuoti.

Labai gražiai prisimintas nenuilstantis svėdasiškis kan. Juozas Tumas - Vaižgantas, juk šiemet gyvename Vaižganto metus, mat P. Subačius net gėrėjosi, kad šioje naujoje S. Valento knygoje medžiaga išdėliota tokia pat tvarka, kaip apie apie rašytojus prieš beveik šimtmetį rašė Juozas Tumas - Vaižgantas, skaitęs ta tema literatūros kursą universitete. Tekstai, jų forma, biografija, paaiškinimai. Vaižgantas - modernaus tyrinėjimo tėvas, išgelbėjęs daugybę rankraščių, padėjęs pamatus, ant kurių ir dabar kai kas pastatoma be skubos, „žmoniškai“, taip, kaip ši knyga apie K. Kairį.

Pabaigoje prakliniai nuskambėjo bendromis susirinkusiųjų pastangomis sudainuota K. Kairio „Dienela brėkšta ir aušra sava skaitų veidų roda...“

Smurtas. Sausio 18 dieną apie 15.30 val., Svėdasų seniūnijos Aulelių kaime, Užpalių g., namuose, neblaivus (nustatytas 2,10 prom.) vyras (g. 1974 m.) smurtavo prieš neblaivų (nustatytas 1,67 prom. girtumas) motinos sugyventinį (g. 1978 m.). Vyras sulaikytas ir patalpintas į areštinę. Pradėtas ikiteisminis tyrimas.

Temidės svarstyklės

Kaimynas. Sausio 20 dieną, apie 10.28 val., gautas moters (g. 1956 m.) pareiškimas, kad sausio 19 dieną, apie 16.00 val., kaimynas (g. 1984 m.), gyvenantis Anykščiuose, M. Valančiaus g., bendrabučio koridoriuje spardė pranešėjos buto duris,

šlapinosi bendrojo naudojimo patalpose, garsiai triukšmavo, keikėsi necenzūriniais žodžiais, elgėsi įžūliai bei grasino pranešėjai susidorojimu. Pradėtas ikiteisminis tyrimas. Vyras sulaikytas ir uždarytas į areštinę.

Vairuotoja. Sausio 19 dieną, apie 16.30 val., Anykščių seniūni-

jos Ažupiečių kaime patikrinimui buvo sustabdytas automobilis AUDI 80, kurio vairuotojai (g. 1962 m.), gyvenančiai Anykščių seniūnijos Vikonių kaime, Kaštonų g., buvo nustatytas 1,60 prom. girtumas. Moteris po apklausos paleista. Pradėtas ikiteisminis tyrimas.

spektras

Netektis. Pirmadienį mirė žinomas disidentas, visuomenininkas, pagrindinio spaudos platintojas, politinių bado akcijų iniciatorius, pirmųjų mitingų už laisvę organizatorius Petras Cidzikas. P. Cidzikas gimė 1944 metų balandžio 25 dieną Lazdijų rajone, Šeštokuose. 1971 metais jis įstojo į Vilniaus universiteto Teisės fakultetą, tačiau dėl įtarimų platinant pagrindinę Lietuvos katalikų bažnyčios kroniką suimtas ir pusę metų kalintas KGB tardymo izoliatoriuje. Nepavykus surinkti įrodymų ir dvasiškai palaukti, KGB iniciatyva jam skirtas prievartinis psichiatrinis gydymas. Išėjęs į laisvę P. Cidzikas tęsė kovą prieš okupantus: rašė valdžiai ir tarptautinei bendruomenei protesto laiškus, 1978 metais prisidėjo prie Antano Terlecko įkurtos Lietuvos laisvės lygos veiklos. Iki Lietuvai atkuriant nepriklausomybę P. Cidzikas buvo šešis kartus sulaikytas ir 3–15 parų kalintas, jo namuose atliktos septynios kratos. 1987 metų rugpjūčio 23 dieną P. Cidzikas kartu su A. Terlecku, Vytautu Bogušiu ir Nijole Sadūnaite surengė mitingą Ribentropo-Molotovo pakto pražūtingoms Lietuvai pasekmėms paminėti. 1988 metų rugpjūčio 16 dieną Katedros aikštėje Petras Cidzikas pradėjo garsiąją bado akciją, ji sulaukė didelio visuomenės palaikymo, plačiai komentuota Vakarų spaudoje.

Gripas. Toliau smarkiai daugėja sergančiųjų gripu ir ūmiomis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis (ŪVKTI). Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro (ULAC) duomenimis, sausio 14–20 dienomis bendras Lietuvos sergamumo gripu ir ŪVKTI rodiklis buvo 127,7 atvejo 10 tūkst. gyventojų. Toliau smarkiai daugėja susirgimų gripu. Sausio 7–13 dienomis tokių ligonių registruota 1742, sausio 14–20 dienomis – 3890.

Geležinkeliai. Valstybės valdomi „Lietuvos geležinkeliai“ pradėjo diegti tarptautinį antikorporacinio valdymo standartą. Pasak bendrovės, tai leis užtikrinti skaidrų visų jos veiklų valdymą. Bendrovės teigimu, ISO37001 yra pasaulinis antikorporacinio valdymo standartas, jis apima visas valdymo grandis – nuo planavimo, iki procesų kontrolės mechanizmų. Kuriant standartą bendradarbiavo Tarptautiniai prekybos rūmai, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO), „Transparency International“ ir kitos organizacijos. „Lietuvos geležinkeliai“, išankstiniais duomenimis, pernai gavo 502,1 mln. eurų pajamų – 12,5 proc. daugiau nei 2017-aisiais, kai gauta 446,4 mln. eurų.

Gelbėja. Ispanijos gelbėtojai itin sunkiomis sąlygomis pamažu juda link dvejų metų berniuko, prieš aštuonias dienas įkritusio į siaurą, gilų gręžinį šalies pietuose, pranešė pareigūnai. Paieškos ir gelbėjimo operaciją koordinuojantis inžinierius Angelis Garcia sakė, jog anksti pirmadienį darbus teko trumpam sustabdyti, kad būtų galima suremontuoti gręžimo įrangą, naudojamą kitai vertikaliai šachtai išgręžti. Pasak A. Garcios, uoliena toje vietoje itin kieta, o gręžimo įrangą be perstojo dirbo daug valandų. Šachta gręžiama lygiagrečiai gręžiniui, į kurį įkrito vaikas, ir turi būti 60 m gylio. Maždaug tokiaame gylyje, kaip manoma, yra įkritis berniukas.

spektras

Žuvo. Pietvakarių Pakistane per metano sprogimą kasykloje žuvo mažiausiai trys kalnakasiai, pirmadienį pranešė vienas pareigūnas. Pasak kasyklos administracijoje dirbančio Abdulo Wali, per pirmadienį Beludžistano provincijos Dukio kaime įvykusį incidentą taip pat dingę keturi kalnakasiai. Pasak jo, šiuo metu vykdoma gelbėjimo operacija, bet tikimybė rasti daugiau gyvų išlikusių žmonių yra maža. Dukio kaimas yra maždaug už 160 km į šiaurę nuo Kvetos, Beludžistano provincijos sostinės. Pakistano kasyklose dažnai įvyksta tokių nelaimių – daugiausiai dėl prastų saugumo priemonių.

Budžetas. 2018 metų valstybės biudžetas ir savivaldybių biudžetai gavo 8,9 proc. (713,1 mln. eurų) daugiau pajamų nei 2017 metais ir 1,5 proc. (132,9 mln. eurų) daugiau nei prognozuota, išankstinius duomenis skelbia Finansų ministerija. Prognozuotos bendros minėtų biudžetų 2018 metų pajamos – 8,608 mlrd. eurų, faktinės – 8,74 mlrd. eurų. Pajamų į valstybės biudžetą gauta 6,806 mlrd. eurų. Tai yra 6,8 proc. (433,2 mln. eurų) daugiau nei 2017 metais ir 0,6 proc. (38,8 mln. eurų) daugiau nei prognozuota.

-BNS

Kęstučio TUBIO SĄRAŠAS

Anykščių krašto labui

Anykštėnai, mielieji,

Sausio 22 dieną, 17.30 val. – visi į Anykščių kultūros centrą!

Kviečiame, prašome, tikimės!

Mes, visuomeninis rinkimų komitetas „Kęstučio Tubio sąrašas „Anykščių krašto labui“, startuojam! Pristatysime savo kandidatų sąrašą, veiklos kryptis, pasitarsime.

Laukiame Jūsų, visų geros valios žmonių!

Politinė reklama. Bus apmokėta iš Visuomeninio komiteto „Kęstučio Tubio sąrašas Anykščių krašto labui“ rinkiminės sąskaitos. Užsak. Nr. 78

komentarai

Žurnalistų darbą siekiama paversti grožinių kūrinių rašymu

Lietuvos radijo ir televizijos komisijos inicijuotos ir Seimo kultūros komiteto pirmininko Ramūno Karbauskio ir komiteto narių – konservatoriaus Vytauto Kernagio, socialdemokratės Ramintos Popovienės, „valstiečio“ Stasio Tumėno ir „tvarkietės“ Onos Valiukevičiūtės pateiktos Visuomenės informavimo įstatymo pataisų kursto aistras – mat joms įsigaliojus būtų uždrausta valdžios kritika.

„Anykšta“ savo pašnekovų klausė, ar bandymas pažaboti žiniasklaidos laisvę nepažeidžia Konstitucijos. Kaip Jūs, būdamas žurnalistu, korektiškai ir neformuodamas blogos nuomonės apie valdžią būtumėte pateikęs informaciją apie labai konkretų įvykį – darbo metu didelė Anykščių rajono savivaldybės darbuotojų dalis išvažiavo savo profesinės šventės švęsti į Vasaknų dvarą Zarasų rajone? Ar ateis laikas, kai žurnalistai galės rašyti tik apie tai, kur valdžios atstovai pasodino ažuoliuką ar atidengė atminimo lentą?

Reikia rašyti ne korektiškai, o teisingai

Dainius RADZEVIČIUS, Lietuvos žurnalistų sąjungos pirminkas:

- Siūlytas projektas neatitinka nei Konstitucijos, nei sveiko proto. Demokratinėje valstybėje negali būti varžoma žodžio laisvė. Projekto iniciatorių aiškinimai, kad žiniasklaida kritiškai rašydama apie politikus, valdžios institucijas formuoja apie juos neigiamą nuomonę, yra visiškai absurdiški. Žiniasklaidos funkcija yra nei formuoti gerą, nei blogą nuomonę – žurnalistų užduotis yra pateikti teisingą informaci-

ją. Jeigu anykštėnų paklaustumėt, kokią jie nuomonę susidarė apie valdininkus, kurie darbo metu išvykoje šventė savo profesinę šventę, manau, atsakytų, jog teigiamą. Bet kitaip ir negali būti... Kaip aš būčiau „korektiškai“ pateikęs šitą žinią? Lygiai taip pat, kaip padarėte jūs. Rašykite taip, kaip yra, o ne taip, kaip kažkam norėtusi. Aš labai tikiuosi, kad panašios iniciatyvos ne tik nebus priimtos, bet apie tai tiesiog net nebebus diskutuojama. Ginkimės nuo to!

Žurnalistai nekalti dėl blogo gyvenimo

Juozas RATAUTAS, anykštėnas:

- Nesiimsiu vertinti, ar pateiktos Visuomenės informavimo įstatymo pataisos nepažeidžia Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų ar žmonių teisės gauti informaciją – tai teisės specialistų darbo laukas. Tačiau, mano galva, naujai sugalvotas apynasris žiniasklaidai – tai valdžios noras atsiriboti nuo neigiamo veiklos vertinimo, kritikos. Tai suprantama. Tik ar toks noras atitinka žmonių lūkesčius? Visuomenė nori žinoti apie valdžios priimamus sprendimus, valdininkų darbus bei kitą informaciją, ne persijotą per tankų cenzūros filtrą, o kuo tikroviškesnę. Jei kritika yra pagrįsta, teisinga, neižeidžianti ir konstruktyvi, o informacija neiškraipyta – viskas tvarkoj.

Ne žurnalistai kalti dėl blogybių gyvenime, o tie, kas turi pareigą ir įgaliojimus spręsti. Pastebiu, „Anykštoje“ pasirodo nemažai kritinių straipsnių apie mūsų valdžios veiklą. Bet juk tai ne žurnalistų grožiniai kūriniai, o tikrų faktų viešinimas, žurnalistiniai tyrimai. Ar turėjo „Anykšta“ nerašyti apie savivaldybės valdininkų kelionę į Zarasus darbo metu už valdiškus pinigus? Neturėjo, kadangi valdininkai yra viešieji asmenys, o lėšos, kuriomis buvo apmokomos

kelionės išlaidos – viešieji finansai.

„Sodroje“ kasmet įvairiom progom išvykdamom į teatrus, ekskursijas, tik niekuomet iš valdiškų pinigų ir niekada darbo laiku. Susėdę prieš penkias į autobusus, neišdrįsdavom pajudėti – o gal pasirodys koks klientas... Valdininkai turi suprasti, jog jie nuolat stebimi ir turi vengti interesų konflikto ar piktnaudžiavimo tarnyba, o žiniasklaidos priedermė – kelti negeroves į viešumą. Todėl nevaržykime žurnalistų darbo.

Būtų oriau išeiti iš salės

Sergejus JOVAIŠA, LR Seimo narys, balsavęs „prieš“ žiniasklaidos laisvę ribojančias pataisas:

- Ar šios pataisos nepažeidžia Konstitucijos, turėtų išaiškinti Konstitucinis Teismas. Tačiau man keisčiausia tai, kad iš viso pradėta galvoti, kalbėti apie kažkokius žiniasklaidos pažabojimus, kad išsakyta mintis, jog turėtų atsirasti institucija, kuri pradėtų reguliuoti žiniasklaidos

veiklą. Kai Ramūno Karbauskio Seimo posėdžių salėje viešai buvo paklausta, kurios laidos, kokia žurnalistų pateikta informacija jam užkliuvo, jis nieko neatsakė, tiesiog išsisuko nuo šio klausimo.

Tiems, kurie inicijavo šias pataisas, neslėpkim - ir kai kuriems vietos valdžios politikams labai svarbu turėti „kišeninę“ žiniasklaidą, kuri gražiai rašytų.

Žmonių pasitikėjimas žiniasklaida yra pakankamai aukštas, tai, akivaizdu, ir nepatinka daliai politikų. Vadinas, reikia žiniasklaidai uždėti apynasrį. Kritikuoti valdžią, pastebėti jos daromas klaidas ir apie tai garsiai kalbėti – demokratinės valdybės požymis. Prieisim ir iki to, kad ne tik žiniasklaida, bet ir eilinis žmogus nebegalės pasakyti nieko neigiamo apie valdžią. Už tai dar ir baudžiamojon atsakomybėn bus patrauktas.

Man koktu tai, kad tarp valdančiųjų, tarp kurių yra ir mokslinius laipsnius turinčių žmonių, atsiranda tokioms nesąmoningoms iniciatyvoms pritariančių asmenybių. Tegul, yra žmonių, kurie galbūt iki galo nesupranta, už ką jie balsuoja ir kam pritaria, bet tie – intelektualai, tie išsilavinę žmonės – ką jie daro? Už ką pasako vadas, už tą ir balsuoja? Jau geriau išeiti iš salės, negu pasisakyti „už“ tokias absurdiškas pataisas.

Ir dar vienas pastebėjimas – partija, kuri nori išlikti valdžioje, kuri nori artėjančiuose rinkimuose sulaukti palaikymo, pradeda karą su žiniasklaida...

- ANYKŠTA

„Anykšta“ siūlo tęsti draugystę - laikraštį prenumeruoti yra pigiau, negu pirkti!

Norėdami pasikviesti **mobilųjį laiškanęšį** žmonės turi skambinti tel. (8-700) 55400

Dėl prenumeratos galite skambinti „Anykštos“ redakcijai telefonu 8-381 59458 arba mob tel. (8-686) 33036.

Anykščių savivaldybės skaidrumas vertinamas vidutiniškai

(Atkelta iš 1 psl.)

Vertinant „Darbuotojų“ skiltį buvo pateikti 4 klausimai. Pirmasis: „Ar savivaldybės svetainėje skelbiami darbuotojai (Tarybos nariai, valstybės tarnautojai) ir jų kontaktinė informacija (vardas ir pavardė, pareigos, telefono numeris, elektroninio pašto adresas ar jo sudarymo tvarka)?“ – pagal šį rodiklį Anykščių savivaldybė gavo maksimalų balų skaičių – 1, antras klausimas: „Ar savivaldybės tinklalapyje nurodomos kiekvieno savivaldybės administracijos darbuotojo atliekamos funkcijos ir reikalavimai jų pareigybei?“ – už tai gauta 0.5 balo, vadinasi, nurodoma tik dalis informacijos, trečias klausimas: „Ar savivaldybės tinklalapyje viešai skelbiamos savivaldybėje dirbančių politikų ir administracijos darbuotojų, užimančių vadovaujančias pareigas, viešų ir privačių interesų deklaracijos?“ – gauta 0 balų, tai reiškia, jog tokios informacijos nėra, ketvirtas klausimas: „Ar savivaldybės tinklalapyje viešai skelbiamos savivaldybėje dirbančių politikų ir administracijos darbuotojų, užimančių vadovaujančias pareigas, turto deklaracijos?“ – už šį rodiklį taip pat gauta 0 balų.

Tarybos veikla – skaidriausia

Vertinant rajono Tarybos veiklą

buvo 4 klausimai, kurie surinko po maksimalų balų skaičių. „Ar savivaldybė skelbia savivaldybės Tarybos narių individualius balsavimus svarstomais klausimais?“, „Ar savivaldybė skelbia pernai metų savivaldybės Tarybos narių individualius balsavimus svarstomais klausimais?“, „Ar savivaldybės interneto svetainėje skelbiami savivaldybės Tarybos posėdžių protokolai?“, „Ar savivaldybės interneto svetainėje skelbiami pernai metų savivaldybės Tarybos posėdžių protokolai?“ – visi šie klausimai gavo po 1 balą, o tai reiškia, kad informacija savivaldybės internetiniame puslapyje yra visiškai išsamiai skelbiama.

Apie dovanas valdininkai nežino

Koją Anykščių rajono savivaldybės skaidrumui kišo informacijos apie antikorupciją skelbimas. Už šį kriterijų savivaldybė gavo 64 balus. Į klausimą, ar „savivaldybės svetainėje yra viešinama kovos su korupcija programa“, atsakyta teigiamai ir gautas 1 balas, tai reiškia, jog informacija apie tai pateikiama visa. Taip pat gerai – 1 balu – įvertintas ir kitas parametras: „Ar savivaldybės svetainėje yra viešinamos įgyvendinamos antikorupcinės priemonės, kurios kyla iš kovos su korupcija programos?“, 0.5 balo gauta stengiantis išsiaiškinti, „Ar savivaldybės darbuotojams (admi-

nistracijai bei Tarybos nariams) yra taikomas viešai prieinamas elgesio ar etikos kodeksas?“

Tyrimas atskleidė, kad Savivaldybės svetainėje nėra nurodoma tvarka (taisyklės) dėl galimų/negalimų dovanų ir kelionės išlaidų – už tai gauta 0 balų. 1 balu įvertintas ir tyrimas, „ar savivaldybės tinklalapyje yra nurodomi pranešimų apie galimą neteisėtą veiklą savivaldybėje kanalai bei nurodomas jų pobūdis (konfidencialūs arba anoniminiai)?“

Į klausimą, „ar savivaldybė turi viešai prieinamą tvarką, informuojančią, kas yra daroma su gautais pranešimais?“, taip pat atsakyta teigiamai ir gautas 1 balo įvertinimas. Tačiau paskutinis kriterijus antikorupcijos vertinime: „Ar skelbiama, su kokiomis interesų grupėmis susitinka meras/-ė, Tarybos nariai ir vadovaujančias pareigas užimantys savivaldybės darbuotojai, jų raštu arba žodžiu pateikti pasiūlymai savivaldybei?“ – surinko 0 balų.

Įmonės dirba beveik skaidriai

Toliau vertintas Savivaldybės įmonių ir įstaigų skaidrumas. Už tai gauta 83 balai. Pateikti 3 klausimai – 2 iš jų – „Ar savivaldybės tinklalapyje yra viešinamas visų savivaldybės įmonių, įstaigų ir savivaldybės valdomų bendrovių sąrašas?“ ir „Ar savivaldybės tin-

klalapyje nurodoma, kokia savivaldybės valdomų bendrovių akcijų dalis priklauso savivaldybei?“ – įvertinti po 1 balą, o klausimas, „Ar savivaldybės tinklalapyje yra viešinama, kokius asmenis ir kodėl savivaldybė skyrė į konkrečių savivaldybės valdomų įmonių valdybas?“, įvertintas 0.5 balo, tai reiškia, jog savivaldybės tinklalapyje nurodoma tik dalis informacijos.

Problemos su paieška

Savivaldybės biudžeto ir jo vykdymo skaidrumas įvertintas 83 balais. Atliekant tyrimą paaiškėjo, kad Savivaldybė pateikia visą informaciją apie metinį biudžetą, taip pat skelbia praėjusių metų biudžetą, neslepia ir paskutinių, ir ankstesnių metų finansinių ataskaitų bei nurodo, kokią turi skolą ir dėl ko ji įgyta. Visi šie punktai įvertinti po 1 balą. Tik atsakant į klausimą, „ar savivaldybės skelbiamose finansinėse ataskaitose veikia kompiuterinė paieškos sistema?“, išsiaiškinta, kad nurodoma tik dalis informacijos, – už tai gauta 0.5 balo.

Problemos su viešųjų ir privačiųjų interesų deklaracijomis

Vertintas ir savivaldybės viešųjų pirkimų skaidrumas, už kurį Anykščių rajono savivaldybė gavo 83 balus. Tyrimas atskleidė, kad

Savivaldybės interneto svetainėje yra pateikiama visa informacija apie planuojamus viešuosius pirkimus, taip pat skelbiami viešųjų pirkimų konkurso laimėtojų sąrašai, nurodoma, kokias paslaugas teiks viešųjų pirkimų konkurso laimėjusios įmonės, kokios yra paslaugų, kurias teiks viešuosius pirkimus laimėjusios įmonės, vertės.

Tačiau 0 balų įvertinta tai, jog Savivaldybės internetiniame puslapyje nėra skelbiama darbuotojų, atrenkančių viešųjų pirkimų laimėtojus, viešųjų ir privačiųjų interesų deklaracijos.

Neaišku kada konsultuoja

67 balais įvertintas gyventojų įtraukimas į sprendimų priėmimą. Tyrimas parodė, kad Anykščių rajono savivaldybė neteikia jokios informacijos apie galimybes gyventojams dalyvauti viešosiose konsultacijose bei neviešina viešųjų konsultacijų metu iš gyventojų gautų pasiūlymų. Šie kriterijai įvertinti 0 balų.

Po 1 balą gavo atsakymai į klausimus: „ar savivaldybė viešina savo sprendimus dėl viešųjų konsultacijų metu gautų pasiūlymų?“, „ar savivaldybė savo svetainėje informuoja apie būsimus savivaldybės Tarybos posėdžius, jų laiką, skelbia jų darbotvarkes ir nagrinėjimus dokumentus?“, „ar savivaldybės svetainėje yra nurodomas būdas, kaip gyventojai gali pateikti savo pasiūlymus ar skundas?“, „ar savivaldybė savo svetainėje informuoja, ką daro su iš gyventojų gautais pasiūlymais ar skundais?“

- ANYKŠTA

Gamintojų grupėms problemas spręsti lengviau

Smulkiųjų ir vidutinių ūkių problemos gali būti lengviau sprendžiamos plečiant kooperaciją bei steigiant gamintojų grupes. Siekiantys bendradarbiauti ir taip didinti savo konkurencingumą bei produkcijos pridėtinę vertę ūkininkai raginami dalyvauti Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos (KPP) priemonėje „Gamintojų grupių ir organizacijų įsisteigimas“ pagal veiklos sritį „Gamintojų grupių ir organizacijų įsisteigimas žemės ūkio sektoriuje“.

Paramą gaus 5-erius metus

Kai remiama gamintojų grupių veiklos pradžia, gali didėti susijungusių gamintojų – ūkininkų, žemės ūkio bendrovių – konkurencingumas. Ūkiai, ypač vidutiniai ir smulkūs, dalyvaujantys kooperatiniais pagrindais įsteigtų gamintojų grupių veikloje, veikia efektyviau, gauna didesnes pajamas, gali geresnėmis sąlygomis investuoti, diegti inovacijas, reaguoti į rinkos pokyčius. Gamintojų grupių ar organizacijų įsisteigimas bei veiklos plėtra sudaro sąlygas ir papildomoms darbo vietoms kurti, spręsti socialines problemas.

Pretendentas į paramą gali būti juridinis asmuo, Juridinių asmenų registre įregistruotas ne anksčiau kaip 2014 m. sausio 1 d. ir sudarytas iš ne mažiau kaip 10 fizinių ir (ar) juridinių asmenų, vykdančių žemės ūkio veiklą, atitinkantis keliamus reikalavimus bei verslo plano pagrindu oficialiai pripažintas gamintojų grupe (organizaci-

ja). Atrenkant paraiškas, prioritetas teikiamas pareiškėjams, sudarytiems iš ekologinės gamybos ir gyvulininkystės ūkių, taip pat pareiškėjams, kuriuose yra daugiau dalyvių – fizinių ir (ar) juridinių asmenų. Paramą galima gauti 5-erius metus, ir ji mažėja – už pirmuosius, antruosius, trečiuosius, ketvirtuosius ir penktuosius veiklos (verslo plano įgyvendinimo) metus neturi viršyti atitinkamai 10, 9, 8, 7 ir 6 procentų metinės parduotos produkcijos vertės tais metais. Didžiausia galima viešosios paramos suma už vienerius veiklos (verslo plano įgyvendinimo) metus visais atvejais negali viršyti 100 tūkst. eurų. Maksimali paramos suma naujai įsisteigiamam stambiam žemės ūkio kooperatyvui, parengiamam veiklos planą ir pripažintam gamintojų grupe ar organizacija per 5-erius metus, gali sudaryti 500 tūkst. eurų. Konkreti galima paramos suma priklauso nuo per kooperatyvą parduotos produkcijos vertės.

Priemonė skirta palengvinti

tik gamintojų grupių (organizacijų) žemės ūkio sektoriuje įsisteigimą.

Susijungę ūkininkai tampa aktyvesni

Priemonė skirta palengvinti tik gamintojų grupių (organizacijų) žemės ūkio sektoriuje įsisteigimą, taip pat įgyvendinti Europos Sąjungos kaimo plėtros politikos prioritetą ir šią tikslinę sritį: skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje: pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumo didinimą geriau juos integruojant į žemės ūkio ir maisto produktų grandinę per kokybės sistemas, žemės ūkio produktų pridėtinę vertę, skatinant vietos rinkas ir trumpas tiekimo grandines, gamintojų grupes ir organizacijas bei tarpšakines organizacijas.

Priemonės „Gamintojų grupių ir organizacijų įsisteigimas“ veiklos sritis „Gamintojų grupių ir organizacijų įsisteigimas žemės ūkio sektoriuje“ tiesiogiai prisideda prie nurodytos tikslinės srities įgyvendinimo, kadangi remiama juridinių asmenų, įskaitant kooperatines bendroves ir kooperatyvus, kuriuos įsteigė žemės ūkio veiklos subjektai – ūkininkai ar žemės ūkio bendrovės – veiklos pradžia; juridinis

Smulkiesiems ūkininkams įsteigus gamintojų grupes ir bendradarbiaujant didėja jų konkurencingumas bei produkcijos pridėtinė vertė.

Dariaus Šypalio nuotr.

asmuo pripažįstamas gamintojų grupe (organizacija) verslo plano pagrindu tik tuo atveju, jei vykdoma veikla yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede nurodytų produktų, išskyrus žvejybos ir akvakultūros produktus, prekyba ir (ar) rinkodara; priemonė prisideda prie Europos Sąjungos kompleksinio tikslo – inovacijų kūrimo, diegimo ir sklaidos – įgyvendinimo.

Susijungę į gamintojų grupes ar organizacijas, ūkininkai ir kiti gamintojai tampa aktyvesni, labiau diegia inovacijas, sėkmingiau prisitaiko prie naujų technologijų bei naujos besikeičiančios aplinkos, labiau tarpusavyje dalijasi patirtimi, turi geresnes galimybes naudotis praktinėmis, mokslinėmis ir techninėmis žiniomis.

Užsak.Nr. 77

EUROPOS ŽEMĖS ŪKIO FONDAS KAIMO PLĖTRAI:
EUROPA INVESTUOJA Į KAIMO VIETOVES

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

